

Poština plačana v gotovini.

UTRINKI. ZBRALA TADEJA.

Vsakdo ima v hiši svojega življenja posebno kamrico, v katero stopi ob urah trpljenja in iz katere se povrne potolažen, očiščen in utrjen. *Cankar.*

Kdor hodi po stezi čednosti do slave, si pridobi veliko silo in moč, da ne potrebuje sreče; zakaj poštenosti, pridnosti in drugih lepih vrlin ne more sreča nikomur ne dati in ne odvzeti. *Jugurta.*

Pamet ni glavno, temveč to, kar jo vodi: narava, srce, plemenite lastnosti in razvitost duha. *Dostojevski.*

Ženska, ki se izvija, vzbuja preziranje, ženska, ki priznava svojo krivico, pa izbija orožje iz rok vsakemu nasprotniku, v čigar značaju ali vsaj v vzgoji tiči le iskra viteštva. *Sienkiewicz.*

○○○⊙○○○

ZA MARIJIN IN NAŠ PRAZNIK (8. SEPT.)*

MILENA PLESTENIŠKA.

Skrivnostni klici Marijinega dneva odmevajo v vernih srcih. Z Marijinim praznikom se bliža naš praznik, ki nas bo združil pri obhajilni mizi* v še tesnejšo vez med seboj in z Bogom. Hrepenenje po čudežnih svetovih vstaja v duši živeje kot ob dnevih, ki ne nosijo prazničnega imena. —

Hrepenече se sklanja moja mladost k beli cvetki. Nekaj skrivnostnega objema rožni kelih — morda je tisto, o čemer sanja duša? A tiho šepče jesensko cvetje: „Vem, miru iščeš, o sreči sanjaš . . . Toda ni je v meni, komaj odsev njen najdeš v moji lepoti. Išči višje . . .!“

In dalje roma moja mladost. Na pokojnem nebu so zablesteli milijoni žarkih zvezdic. Kako čudovit je pogled proti zvezdnemu nebu! Ah, ni li tam v njih nemirnem trepetanju zapisan odgovor na vsa hrepenеча vprašanja? Morda najdem tam uresničenje svojim sanjam?

Tiho so odkimavale blesteče zvezdice: „Toda pot ti pokažemo!“ In objel je njih jasni žar samotno cerkvico. Obstal in ožaril je z zlato gloriolo obličje — Marijino.

* Poslovnik, § 132. V skladu s tem načelom določi podzvezni občni zbor praznike, ki jih obvezno obhajajo vsi krožki v njenem ozemlju. Na te praznike ali zadnje dni pred njimi naj se obravnavajo na deklških sestankih verska vprašanja. Na te praznike prisostvujejo vse redne članice krožka skupno sv. maši in prejmejo skupno sv. obhajilo.

Tedaj je pokleknila moja mladost in zadrhtela: „Mati, sladka Mati, o pokaži mi pot do uresničenja mojih idealov, do nevenljive, večne sreče!“ V materinski ljubezni se je sklonila Immaculata: „Poglej!“

Njen solnčni pogled je počival na mali, trepetajoči lučki — — —

Tiho, skrivnostno je tedaj začela pripovedovati večna luč zgodbo neizmerne božje ljubezni, ki nas ni hotela pustiti osamljenih, ker je vedela, da je naša pot pretežka, hrepenenje preveliko. Ostala je med nami, da bi bila žalostnim tolažba, iskajočim cilj, trpečim moč in vdanost: vsem vse . . .

In vendar gredo stoteri mimo z žalostjo in obupom v duši, ne da bi zajeli iz studenca večnega življenja ljubezni, miru . . . Bog sam edini zamore izpolniti, kar hrepenече iščemo, zaceliti rane, ki jih čas ne more omiliti, nadomestiti izgubo, ki bi je ne mogli prenesti s svojimi slabotnimi močmi. O, ko bi se zavedali, kaj imamo, ko bi pokušali, — bi občutili, kako sladko je služiti večni Ljubezni!

Cemu stotero pomislekov? Ali ni dovolj vedeti, da nas čaka v samotni svoji ječi ljubeče Srce našega kralja, ki želi le eno: združiti se z nami, da bi nam podal vse? Bela pot vodi do Njega: pot brezmejno zaupajoče ljubezni. Brezmejno zaupajoča ljubezen, — ki se ne izgublja v čuvstvih lastne nevrednosti in slabosti, temveč gleda edino na Ljubljenega, ki jo more dvigniti in v trenutku obogatiti, napolniti z milostmi. Ne pomišlja, kako bodo sodili, obsojali ljudje; čuti le praznoto svojo, ki jo more in hoče Bog edini izpolniti, čuti svoje hrepenenje, težave, stotero nerešenih vprašanj, ki jim najde tolažilen odgovor edino Vsevečni.

Zakaj bi se potem ne bližale tihemu Gostu naših duš? Ustvarjene za Solnce, Ljubezen, moremo edino v združenju z Njim doseči visoki cilj lastnega izpopolnjenja, uresničenja idealno lepih sanj, hrepenenja. Naše duše so kakor rože: potrebujejo luči, toplote . . . In vse nam da v preobilni meri Gospod, da — samega Sebe.

Naše življenje je težko. Kako bridko je pričeti dan, ki zakriva morda stotero razočananj, prinese stotero žrtev, žalosti, bolečin! Toda če pride On, ki je Ljubezen in se združi z nami, bo postal naš pogled jasnejši. V luči Njegove ljubezni bo postala naša pot ožarjena, lepa; odkrile bomo nešteto sledov, ki jih je začrtala Njegova ljubezen med trpljenje in trnje naših potov, breme bo lažje in slajše.

O, da bi mogle enkrat prav globoko spoznati in usmeriti svoje življenje na edino pravo, jasno pot: po Mariji k Jezusu, k Solncu, Ljubezni, Življenju.

•••○○•••

NALOGE DEKLIŠKE ORGANIZACIJE.

SLAVNOSTNI GOVOR MINKE ŽIROVNIKOVE NA DEKLIŠKEM DNEVU V MARIBORU 1924.

Cenjene zborovalke, ljubljene sestre!

Slavnoznan je vzklik velikega apostola narodov, sv. Pavla: „Vse obnoviti v Kristusu!“ — Kratke besede, pa njihova vsebina bi napolnila debele knjige. Sv. Pavel je videl pred seboj svet, ki se je malone podiral. Podiral? O, saj so trdno stale kakor v vek vkovane nebotične gore, saj je neomajno vztrajalo v svojih mejah prostrano svetovno morje, saj je točno vzhajalo jutranje solnce in zahajalo redno v večernih urah — kdo more reči, da se je svet v Pavlovem času podiral? Da, tvorni svet je vztrajal na svojem mestu, v mejah od Stvarnika mu določenih zakonov — toda poleg tvarnega sveta obstoji moralni, duhovni svet. Človek je vladar sveta in krona stvarjenja, človek je obrazitelj sveta in nositelj duše. Duše tvorijo svoj svet in ta notranji, duhovni svet je bil ob Pavlovem času na robu propada. Sv. Pavel je videl ta grozeči propad in je vzklikal:

obnoviti, obnoviti! Pa kako obnoviti? Obnova ni lahka reč, tem manj obnova vesoljnega sveta. Treba je vzorov, treba je idealov! Sv. Pavel je videl pred seboj ideal — Kristusa in njegov nauk. Neumorno je razširjal ime in nauk Kristusov — in obnovil je svet. In kadarkoli se je svet izneveril idealu-Kristusu, so vedno zopet vstajali možje obnovitelji in žene obnoviteljice in so pozivali ljudi z besedami sv. Pavla: Vse obnoviti, obnoviti v Kristusu! V XIII. stoletju je bil veliki asiški ubožec sv. Frančišek, v XVI. sv. Terezija in sv. Ignacij, v XVIII. sv. Vincencij Pavelski, tik pred vojsko papež-svetnik Pij X. in vmes še cela vrsta drugih.

Kaj pa danes? Ali svet zopet potrebuje obnove? Čemu vprašujem! Če je bila beseda obnova kedaj moderna, če je bila kedaj na jeziku vseh, je to gotovo danes. Velika katastrofa, velik polom ima svet tik za seboj in po tem polomu je ostala na svetu ena velika sled — strašna podrtija! In sedaj vzklikamo vsepovsod: Obnova, obnova! Obnova na vseh poljih, obnova v gospodarstvu, obnova v politiki, obnova v znanstvu, obnova v vsem kulturnem stremljenju, obnova — končno, pa ne nazadnje — v verskem življenju. Vse je trpelo, vse naj se obnovil

In v tej tako očitni potrebi vsesplošne obnove se zopet oziramo po vzorih, po idealih. Oziramo se v preteklo dobo in se vprašujemo: Kako so nekdaj obnavljali svet? Veliki ideali preteklih dob vstajajo pred nami in postave, ki so bile modernemu svetu že mrtve, oživljajo zopet in žive v naših dušah. Kristus, sv. Pavel, sv. Frančišek in sto in sto drugih razvnela nov ogenj v dušah, ki streme po verski obnovi, in se zavedajo, da je verska obnova prva potrebna in da bo iz verske obnove sama po sebi izvirala obnova na vseh drugih poljih. Središče te obnove je in more biti edino le Kristus, evharistični Kralj, ljubitelj naših src, prestvaritelj naših duš. Središče je Kristus, pot do njega kažejo zakramenti, verski obredi, liturgija, z eno besedo: ljubezen do Cerkve in življenje s Cerkvijo.

Zato opazujemo po vsem svetu kljub navidezni vsesplošni podivjanosti in mrzloti veliko gibanje ljudskih množic, ki hočejo tesneje kot kedaj objeti mater Cerkev, ki se hočejo zaupneje kot kedaj okleniti Kristusa — celega Kristusa kot je prišel iz nebes med nas in je hotel biti med nami. Da, prav imajo tisti, ki nočejo obračati pogledov na podivjanost naših dni in ne obupujejo, temuč vidijo pred seboj veliko delo za versko obnovo in vzklikajo v besedi in pismu: Ne glejte samo senc in teme na svetu, pogledajte globlje — in videli boste, da je v naših dneh na pohodu verski idealizem na celi črti!

Mladenke, sestre predrage! V kakšnem znamenju smo se zbrale me v našem Maribori ta dan? Ali v kakem drugem kot v znamenju obnove — predvsem obnove svojih src, ki nam more priti edinole iz verske obnove? Ne bom vam tega posebej dokazovala, vse čutite in se zavedate, da sem rekla popolnoma prav. Obnove potrebuje svet, vsesplošne obnove — in kdo je bolj poklican, to obnovo uresničiti kot ravno mladina? Odtod srečna misel „MLADINSKIH DNI“ med nami. Pred seboj vidim samo mladino, toda ne vse naše mladine — dekliški dan obhajamo danes in prijetna naloga mi je dana, da govorim dekletom, mladenkam, sestra sestram. V znamenju obnove smo se zbrale tudi me — ali pa ima svet pričakovati obnove res tudi iz naših vrst, iz vrst slabotnih, neboljenih žensk?

Sestre, ne izogibajmo se jasnemu odgovoru na to vprašanje in recimo odločno: Ima jo pričakovati in to brez najmanjše dvojbe! Ali ni žena roditeljica zemljanov, ali ni žena mati bodočega rodu, ali ni žena vzgojiteljica bodočega sveta? Družina je celica, iz katere prihaja v svet življenje, in družini vtisne pečat najbolj žena, družinska mati. Iz družine se razliva v svet gorje in propad, iz družine izvira istotako blagoslov in preporod. Kakoršne bodo v času prepotrebne obnove matere, tako bo vspeval po obnovi bodoči rod. „Dajte mi dobrih mater“, je vzkliknil

Pij X., „in prenovil bom ž njimi svet“. Ni čudno, saj kjer v družini ni matere, ni dobre matere, iz tiste družine ni pričakovati obnove, ni pričakovati preporeda prihodnjih dob.

Ali se zavedate, sestre, da ima žena, čeprav na videz slabotna in nebogljena, prevažno nalogo v času tako potrebne obnove sveta, predvsem obnove človeških src? Slabotna žena, pa ima v sebi moč kot je nima najslavnejši junak-osvojevalec zemeljskega kroga, kot je nima vsa najmodernejše oborožena, najbolj napredno urejena svetovna vojska! Dajte mi dobrih mater in prenovljena bo po njih vesoljna zemlja!

Toda, sestra, kako boš nekoč dobra mati, kako boš vzorna vzgojiteljica, če si pred zakonom nezavedna, lahkomišelnna, površna mladenka? Priznati moraš, da je to nemogoče! Spoznali so to že zdavnaj vsi tisti plemeniti duhovi, ki so zbirali tudi pri nas Slovencih dekleta v društvih, zvezah in kroških in so jim na tisočerihi poučnih in vzgojnih sestankih skušali vcepiti smisel za resnobno življenje, za lepoto in plemenitost življenja, smisel zlasti za resno in globoko pojmovanje ženskega življenjskega poklica, ki je po Stvarnikovi volji pred vsem ta, da je žena mati in vzgojiteljica človeštva. Prepričana sem, da je pogrešena vsaka dekliška in sploh ženska organizacija, katere program pozablja poudarjati in gojiti v svojih članicah ta smisel. Mislim, da so naše krščanske dekliške organizacije mnogo storile na tem polju, več kot s primernim poukom še s tem, da so z vsem svojim življenjem in delovanjem podobe in odsvit družinskega življenja in tako bolj z navajo kot z besedo bude v članicah ljubezen do doma, do urejenega življenja v družini.

Mislim, da ni poglobitni uspeh naših organizacij ta, da goje narodno zavest, da pospešujejo umsko izobrazbo, da negujejo telesno kulturo in kar je podobnih lepih reči, ki jih tako pogosto poudarjamo kot cilj in nalogo organizacij — temuč poglobitni uspeh vidim nekje drugje. In kje naj bi to bilo? Najvažnejše se mi zdi to, da naše mladinske organizacije goje medsebojno prijateljstvo, da, sesterstvo med članicami, da jih spajajo med seboj v eno skupnost, v eno celoto, da predejo nevidne, pa vendar trdno spajajoče tajne nitke od srca do srca. Prijateljske vezi, sesterska čuvstva — to je solnce mladostnih dni! in kjer je solnce, tam uspevajo cvetlice, samo tam se morejo odevati v bujno pestre barve. Tudi v dušah deklet zastonj iščeš tistih vrlin, tistih lepih lastnosti, ki usposobljajo dozorelo mladenko za dobro družinsko mater, če ne prodirajo do teh duš solnčni žarki nežnih čuvstev do sočloveka, plemenitih nagnenj, ki žele bližnjemu dobro. V prsrčnih sesterskih vezeh vzgojevane mladenke bodo dozorele v tiste plemenite značaje, ki tako radi jemljejo dobroto v globinah svoje notranjosti in jo prelivajo v tujo notranjost. Tako dozorela dekle bo nekoč velika krščanska mati — prav po željah velikega Pija X. Taka bo znala dati družini solnca. Saj to je najhujše zlo naših časov, da tolikim družinam manjka solnca, duhovnega solnca seveda: veselja, ljubezni, vzajemnosti, edinosti — same cvetke, ki najlepše rastejo pod vplivom žarkov, prihajajočih iz najsvetejšega Srca.

(Konec.)

NARODNA.

ZVONA PRIMČEVA.

Vse so rožice ocvele,
travice so vse zvenele.
Ptičice na jug so šle
in odnesle pesemce . . .

Pa nikdo vedeti ne sme,
kako mi težko je srce — — —

TKI, TKI . . .

PO NEMŠKI NARODNI T. D.

Dekle vse dni, noči
žalostna tke in bedi.
Zunaj lije dež z neba,
veter tulí, ptič čeblja.

Rožo v gaju vtrga kdo,
mene pa nihče ne bo.
Čas hití, o, to že vem:
letos pred altar ne grem.

Tki, tki, tki, otrok moj,
jutri pride ženin tvoj! —
Dekle tke, solzé solzi,
ženina do zdaj še ni.

○○○

ZA KRUHOM.

POVEST. — POLJSKI SPISAL HENRIK SIENKIEWICZ.

(Dalje.)

Starec je izginil v temni senci in deklica je ostala sama na ulici. Zavoje je spravila v duplino v zidu, da bi se ne valjali v blatu, in je stoječa pri njih čakala, vdana kot vedno in tiha.

Pijani Irci, ki so prihajali po ulici, je to pot niso nadlegovali. V izbi je bilo temno, na ulici pa zelo svetlo in pri tej svetlobi je bil dekličin obrazek tako vpadel kot po prestani težki bolezní. Samo kot lan modri lasje so ji ostali kot nekdanj, ustnice pa so bile posinele, oči vpadle in podplute; kosti so ji stopile iz lic. Bila je podobna cvetu, ki zveneva, ali deklici, ki se srečava s smrtjo.

Mimogredoči so se ozirali nanjo kot s pomilovanjem. Stara zamorka jo je nekaj vprašala, ker pa ni dobila odgovora, je šla užaljena svojo pot.

Med tem je Lovrenc spešil proti domu. Imel je v srcu tisti blagi občutek, ki ga v zelo ubogih ljudeh vzbudi očiten dokaz božjega usmiljenja. Evo, imel je krompirja! Domišljal si je, kako bosta jedla, kako bo jutri zopet hodil okoli vozov, na pojutrišnji dan pa v tem trenutku ni več mislil — preveč je bil lačen. Ko je od daleč zapazil deklico na hodniku pred hišo, se je močno začudil in je še pospešil korake.

„Čemu pa ti stojiš tu?“

„Atek, gospodar naju je pognal!“

„Pognal?“

Drva so mu padla iz rok. To je bilo že preveč. Da ju je prav v tem trenutku pognal, ko imata drva in krompir! Kaj naj sedaj storita? Kje naj spečeta krompir? S čim naj se okrepcata? Kam naj se obrneta? Za drvni je zalučil Lovrenc še kapo v blato. „Jezus, Jezus!“ Obrnil se je naokrog, odprl usta, zmešano pogledal deklico in ponovil vprašanje:

„Pognal . . . ?“

Potem je napravil kot bi hotel nekam oditi, pa se je vrnil in glas mu je postal zadušen, zahripel in žugajoč:

„Zakaj ga nisi prosila, budalo?“

Deklica je zavzdihnila.

„Prosila sem.“

„Si mu objela noge?“

„Objela.“

Lovrenc se je zopet zasukal na mestu kot črv, ki ga kdo zbada. Pred očmi se mu je popolnoma stemnilo.

„Da bi bilo po tebi!“ — je kriknil.

Deklica ga je bolestno pogledala.

„Atek! Ali sem jaz kriva?“

„Ostani tu in se ne gani. Sam ga pojdem poprosit, da dovoli vsaj krompirje speči“.

In šel je. Trenutek pozneje se je zaslišal ropot, topotanje nog, povzdignjen glas, nato je pa priletel na ulico Lovrenc, očitno pahnjen od močne roke.

Trenutek je postal, potem je kratko rekel:

„Pojdi!“

Sklonila se je po zavoje. Bili so dosti težki za njene izčrpane sile, toda ni ji pomagal kot da je pozabil, kot da ne vidi, kako jih deklica z največjo težavo dviga od tal.

Odšla sta. Dve tako bedni postavi, starec in dekletce, bi gotovo vzbujali pozornost mimoidočih, da so bili ti ljudje manj vajeni gledanja bede. Kam jima je bilo iti? V kakšno temo še, v kakšno nesrečo, v kakšno trpljenje?

Dihanje dekličino je postajalo vedno težje, tišje; opotekla se je enkrat, in dvakrat, končno je dejala s prosečim glasom:

„Atek, vzemite reči, ne morem več“.

Kakor da se je predramil iz sna.

„Pa vrzi proč!“

„Bo še prav prišlo“.

„Ne bo ne“.

Ko je opazil, da se deklica obotavlja, je kriknil besno:

„Vrzi, ubijem te“.

Tedaj je prestrašena ubogala in sta šla dalje. Kmet je še nekaj kratov ponovil:

„Ko je tako, naj tako bo!“ Potem je umolknil, ali nič dobrega mu ni gledalo iz oči. Skozi bolj in bolj blatne ulice sta se bližala robu пристanišča, dospela na visoke lesene odre, oprte na stebrih, zavila okoli poslopja z napisom „Sailar's asilum“ in prišla tik nad morje. Ondi so zidali ladjedelnico. Visoki leseni odri za zabijanje stebrov so segali daleč na morje in med deskami in hlodi so se kretali ljudje, zaposleni pri delu. Maruška je sedla na kup hlodov, ker ni mogla dalje. Lovrenc je molče stal ob njej.

Ura je bila že štiri popoldne. Vsa luka je bila polna življenja in gibanja. Megla se je bila razkadila in prijazni solnčni žarki so objeli z blagodejno toploto obe siroti. Z morja je prihajal na celino pomladni dih, svež, poln življenja, radosten. Vseokrog je bilo toliko svetlobe in bleska, da je jemalo oči to bogato izobilje. Morska gladina se je tam daleč ljubko zlivala z nebesom. V tem blesku je bilo videti blizu sredi luke kvišku štrleče, čisto mirne jambore, visoke dimnike in zastavice, ki so nalahko valovile po vetru. Daleč na obzorju ploveče ladje so prihajale bliže kot da se vzpenjajo navkreber ali da sunkoma vstajajo izpod vodovja. Razpeta in napihnjena jadra so žarela kot svetli oblaki z vid jemajočo beloto nad vodnim lazurrom. Zopet druge ladje so odhajale na visoko morje in penile vodo za seboj. Plule so proti strani, kjer leže Lipinci, naših dveh znancev izgubljeni paradiž, sreča in mir. Deklica si je ubijala glavo, s čim bi se bila utegnila tako pregrešiti zoper gospoda Boga, da je On, tako usmiljen, ravno od njiju dveh obrnil svoje obličje in pozabil nanju sredi tujih ljudi ter ju pahnil na to daljno obrežje. Toliko ladij vendar plava tja preko, toda plava brez njiju. Zmučena, oslabela misel ji je še enkrat poletela v smeri proti Lipincem in Jasku konjarju. Ali misli tam nanjo? Ali se je sploh še spominja? Ah, njej ne izgine spomin iz glave, zakaj pozabljenje je mogoče le v sreči, v nesreči, v zapuščenosti se pa misel tesno oklepa dragih oseb kot hmelj topola. Toda on, Jasko? Morda je zavrgel

staro ljubezen in poslal svate v drugo bajto. Saj bi se mu končno res morala upirati misel na tako beračico, ki razen zelenega venca nima na svetu ničesar in bo k večjemu smrt poslala svate k njej.

Bila je bolna, zato je glad ni občutno mučil, ali vsled izmučenja in oslabljenja jo je zagnil spanec, veke na očeh so se zamaknile in blede obrazek se je sklonil na prsi. Zdaj, zdaj se je predramila, odprla oči, pa so se ji zopet zaklopile. Sanjala je, da se je izgubila v nekih strminah in prepadih, pa je padla kot ona Kasja v narodni pesmi „v Dunajec globoki“ — in nenadoma ji je udarilo na uho kot pesem iz daljave:

„Je videl to Jasko na gori zeleni,
se spustil k Maruški po vrvi svileni;
je vrv prekatka, kje daljšo dobiti?
Maruška nesrečna poreže si kiti.“

Sunkoma se je vzdramila, zakaj zdelo se ji je, da nima več kit na glavi in da pada v globočino. Sen se je razblinil. Ni sedel pri njej Jasko, ni bil blizu „Dunajec“, temveč novijorško pristanišče in jambori in dimniki. Zopet je nekaj ladij plavalo na ocean in prav z njih je prihajalo ono petje. Tih, topel, veder pomladni večer je začel rdeti na morju in na nebu. Vodna gladina je bilo zrcalo, vsaka ladja, vsak steber se je jasno odbijal kot bi stal pod njim drugi — vsa okolica je bila prekrasna. Neko zadovoljstvo in veliko utešenje je bilo razlito v ozračju. Zdelo se je, da se raduje vesoljni svet — samo dvojica je bila nesrečna in pozabljena. Delavci so se začeli vračati vsak na svoj dom — samo ona dva nista imela doma . . .

(Dalje.)

○○○○○○

IZ ŽIVLJENJA PLANŠARIC.

MIHELA JUSTINOVA.

Dsaka Vigrednica gotovo še ni bila na planini pri planšarici. Marsikatera se je pa morda že vprašala, zakaj neki so planšarice sploh potrebne na planinah? O, za našega kmeta so zelo potrebne! Čez poletje mu oskrbujejo živino in shranjujejo mleko. Veliko skrbi ima planšarica in veliko odgovornost! Kdo je varen visoko v skalovju pred nesrečo? In vendar koliko je ljudi, ki menijo, da se planinkam neizrečeno dobro godi. Res, pridna planšarica je vedno zadovoljna. Okrog svoje hišice ima posnaženo, za hišico čepi njen skromen gorski vrtiček. V hlevu je snažno in sproti nastlano, v koči seveda tudi vse na svojem mestu. Povsod se vidi delo pridne gospodinje. Tu je prava šola za dekletke, ko je gospodinja sama svoja in dela sebi. Kuha sebi, čisti sebi, snaži sebi, vse sebi . . .

Čista in prijazna planšarica ima tudi dosti obiskov, posebno ob nedeljah. Vsi jo spoštujejo in se ji klanjajo v njenem kraljestvu, kajti ona je gospa, je kraljica v svojem prelepem gorskem svetu . . .

Na eni planini je navadno več planšaric. In vse so si prijateljice — kakor sestre v eni družini. Če je treba pomoči, takoj so vse pri roki in vsaka bi rada pomagala: ta z zdravili, druga z nasveti, tretja z dobro besedo.

Tudi pri delu so skupaj. Veselo čeblljajo v gozdu, ko nabirajo steljo ali gorsko travico za teletke. Skupno se vračajo nazaj v lesene domove. V hudih, strašnih nočeh in ob nevihtah pri belem dnevu se stiskajo — kako ovčice — vse v eni koči, zvečer molijo pred enim razpelom . . .

Kadar vse pospravijo in uredi, takrat so vesele. Par trenutkov se zabavajo. V jasne višave odmeva mladostna njihova pesem in smeh zvoni po skalah naokoli, smeh cvetočih duš, smeh zdravega življenja . . . V srcih se preliva tajna ljubezen. Taki trenotki so planinkam najlepši . . .

Na planinah je lepo brez mej. Planšarice ljubijo gore in srečne so na višavah. Visoko pod nebom uživajo zlati višavski zrak, gledajo na ravnine, doline . . . Zadaž, nekje v neizmerni daljavi se sveti morje . . . Radost vseh radosti!

Jeseni se je treba ločiti od gorskega raja. Planinke se zadnji večer poslavljajo, v koči pojejo, veselostno se smejejo . . . zadnjikrat . . . Težka je ločitev. Toliko lepote, zdravja, mladosti in življenja je na planinah! In zdaj se poslavljajo . . .

Prijateljice so zbrane na odhod. Tiha, otožna lica, ogenj v očeh ugaša. Planinke jočejo . . . Drage gore, krasna planina, naša duša, naše življenje, z Bogom! Z Bogom, z Bogom . . .

In s težkim srcem, rosnimi očmi stopajo v dolino, domov, vendar zdrave in mlade, mlade . . .

***○○○○

JAVNA TAJNOST.

POROČA OPAZOVALEC.

(Nadaljevanje.)

Izreden ideal ženske, pratis melanholičnega temperamenta, je doktorica medicine Karolina Huberta Knur (rojena 1866, umrla 1905). Že njena fotografija osupne: Kakor da predstavlja slika idealno lepega moža, vendar so to le poteze plemenite žene. Glava je izredno velika, obličje in čelo zelo razvito, zlasti je čelo izredno široko in visoko. Oči so velike in jasne, v pogledu sta resnoba in mir.

Kot otrok je kazala Karolina izredno nadarjenost. Že v prvih tednih ljudske šole so jo našli v skritem kotičku z zgodbicami sv. pisma v roki, kjer je posamezne besede gladko brala. Že iz dejstva, da je v tako kratkem času šolanja znala brati, sledi, da je njen duh sezal dalje kot njena čutila — in sinktivno, vsledneke tajne, nagonske sile je dosegala pomen dogodkov iz sv. pisma. V šoli je bila daleč pred sovrstnicami ne le v napredku, marveč tudi v ljubeznivosti, postrežljivosti in umerjeni živahnosti. Že na šolskih klopeh se je izkazalo, kako riše njenim nežnim čuvstvom zunanji svet čudovito odgovarjajoče svoje vtise in kako njenemu duhu prihaja vedno bliže nadčutni svet idej. Nekega dne sedi v klopi, vsa zamišljena si podpira glavo. Redovna učiteljica jo vpraša: „Otrok, te boli glava?“ Karolina jo pogleda, potem pa s prepričujočo resnobo odgovori: „Ne, sestra, mene boli — srce!“ Kaj izražajo te besede otroka? Nič drugega kot hrepenenje, da bi njen otroški duh bolj spoznal — nadsvetnost. To je poteza boljšega človeka v njej, ki se v realnem svetu bori za ideali, ki so nad zemljo!

Oglejmo si zdaj posameznosti tega izrazitega melanholičnega temperamenta. Poprej pa naj še pripomnim, da je Karolina postala najprej učiteljica, pozneje doktorica zdravilstva, obenem je bila tudi pesnica. Iz zbirke njenih pesmi* odseva vse bogastvo njene duše.

Izredno nadarjena je očarujoče napredovala in prekosila vse sovrstnice; imela je popolnoma — svojo pot. Sama pravi:

So druge šle na svojo pot —
preozka jim je bila — moja pot!

* Gedichte von K. H. Knur, Mainz, Kirschheim & Comp. 1903. Prevod, pa še tako slab kot je moj, je pač le prevod, ki težko pove to, kar je v originalu.

Vidite jo, samcato romarico v najlepšem pomenu besede! A ta osamelost je ne muči, sama si najde tolažbo:

Pojdi sama, hodi sama,
da nikdo te ne zajame,
da ne zveš, kaj je prijatelj,
da ljubav se ti ne vname.

Čast in slava — le oblak je,
vetercu ne more uiti:
eno pot, najtežjo, zadnjo
mora romar samcat iti!

Že v zorni dobi jo je zavzela resnoba življenja — predobro njeno srce in bister um spoznate ničevost brezsmotrnega rajanja! Kako izrazito to poudari:

Bolest življenja me je obdala,
bolest me je k poroki peljala —
bolest postala je — moj gospodar!

Seveda se Karolina ni nikoli poročila, izražena je le tesna spojitve z življenjem, ki ga hoče živeti sama resno, čeprav jo boli. Toda njej se življenje ne stуди kot pesimistu, svetoboljša ne pozna:

Zakaj obupno bi tožila!
Bo roka božja me vodila!

Odločno se obrne od ničemurnosti, ničnosti, zemeljske vablivosti, rekoč:

Pusti prazni so studenci,
žeje nikdar ne ugase —;
v dalji se smehlja ti griček,
tam umiri se srce!

Sveta, božje narave in ljudi ne mrzi — nasprotno: čisto veselje ji nudi gora in dol, zelenje in cvetje, vsa priroda ji je božji vrt. Rada ima ljudi, posebno otroke, pogovarja se s cveticami in zvezdami, križ na razpotju ji je ljub znanec:

Tako siromašna pač zemlja ni,
da tuji bi bili ji božji pozdravi:
glej, križ naš sveti še trdno stoji,
k podnožju mu glavico trudno postavi!

In rože poglej, v livadi dehtijo,
ne stopaj po njih z brezobzirno nogo —
in zvezde na nebu otroško žarijo,
obračaj, obračaj k njim solzno oko...

Očesca otrok, kako trepetajo,
nedolžno in jasno kot zarja žare —
pozdravi iz nebes so k tebi poslani,
odzdravi gorko jih naj tvoje oko!

Temeljna poteza Karolininega bistva pa me je — domotožje, kot je sploh čisto domotožje glavni ton v barvah melanholičnega temperamenta. Toži se ji po domu:

Kot ptico zajame neznani nagon
po gorki, po južni deželi —
tako hrepenenje se v meni budi
po hišici rodni med gorkimi seli.

Po večni domovini hrepeni:

Po očetu me žeja, po večnem Očetu,
ljubav njegova so hladne vode —
pri njem se utešim, potem položim pa
v naročje njegovo žareče sence.

Kje pa so Karolini nagibi za to sveto domotožje? V večno resničnem reku sv. Avuština: nemirno je naše srce, dokler ne počiva v Bogu! Saj je pač to naravni nagon nekaljenega duha in istega srca, priti tja, odkoder je človek izšel. In čeprav je to teženje lastno vsakemu nepokvarjenemu človeku, sili na površje predvsem v melanholičnem temperamentu. S kakšno silo vre iz Karolinine duše:

Iskala sem Te z mislimi,
iskala sem Te v upanju —
o zdaj imam Te, zdaj držim Te,
še v smrti Te ne izpustim!

Nemirno je tvoje srce, Karolina, zato tako skrbno, tako bolešno iščeš, iščeš . . . Kdaj boš srečna, mirna? Kadar se bo to iskanje spremenilo v — najdenje. In kdaj bo to?

Še zadnji up, še zadnji utrip,
še zadnji klic: O reši me, Oče!
— In pred menoj se široko odpre
dom moje poslednje želje vroče.

Tako gleda Karolina svojo smrt. Celó življenje jo je spremljalo trpljenje, kam neki in zakaj neki? Sedaj, ko je storjen zadnji korak iz zemeljskega življenja, kam bo šla njena spremljevalka sedaj?

Pa kje je ona bridka bolest,
ki moj korak je semkaj vodila . . . ?
O božje Dete, kdor Tebe dozna
mu bol se je slednja — v Tebi vtopila!

(Dalje.)

•••○◎○•••

POMENKI O LEPOTI.

PRIPOVEDUJE GOSPODIČNA LEPOČUTNA.

(Dalje.)

Kakor je lepotni čut tega ali onega človeka razviden iz načina in kakovosti njegove obleke, tako se da o njem soditi tudi iz ureditve stanovanja.

Na ureditev stanovanja v mestu se stavijo vse drugačne zahteve kot kje na deželi. Že zunanja oblika hiše in njen slog odločuje tudi ureditev stanovanj v njej. Kakšen slog naj stavba ima, to je navadno odvisno od njenega smotra in uporabe. Poleg tega pa na slog vplivajo še druge okolnosti, čas, kraj, lepotni čut. Za stavbo na deželi je navadno odločilna le praktična stran, vendar ni prav, če se edino to vpošteva, drugače bodo naši kmečki domovi kmalu izgubili vso lepoto. Umevno je, da je okoli kmečkega doma vrt, cvetlični, zelenjadni in sadni. Nasprotno se pa le malokatera mestna hiša more s tem ponášati, k večjemu še v predmestjih. Razkošni parki okoli mestnih vil pa že zavoljo svoje bahavosti izgube vso lepoto.

Žalostno bi bilo, če bi hoteli način zidanja iz mest zanesti na deželo. To bi bila smrt naše kmečke umetnosti. Žal, da stavbeniki značilnosti te umetnosti vedno manj vpoštevajo, deloma se je pa ljudje sami izogibajo, ker hočejo biti vse kaj več, samo „kmečki“ ne!

Vobče razpolagajo na deželi z večjimi stavbišči kakor v mestu, kjer je svet zelo dragocen. Zato pa tudi gredo hiše v mestu večinoma kvišku, dočim se na deželi rade raztegnejo na široko, ostanejo pa bolj nizke. Z ozirom na okolico, v kateri stoje, je težko reči, kaj je lepše. Res je, da imajo visoke hiše več stanovanj, a široke bolj ustrezajo zahtevam po zraku in svetlobi, torej so iz zdravstvenih ozirov te na boljšem.

Pri zidanju je treba gledati na to, da bo imela celotna stavba prijazen in vesel vtis. Varovati se je vsega, kar bi utegnilo ogaben vtis kazati, n. pr. slepih oken in podobnega. Vrata iz pločevine kažejo zelo enolično sliko, lepša so lesena ali iz železnih palic. Vrtna ograja je mnogo lepša iz lesenih latev kot mrežasta, ki za pogled od daleč sploh izgine in je videti zgolj v enolični razdalji stoječe stebre. To očesu zelo malo prija. Če že mora imeti vrt mrežasto ograjo, naj se po njej ovija primerna rastlina, slak, kapucini, divja trta. To napravi ograjo prav okusno.

V splošnem je dobro, če se držimo pri zidanju onega načina, v katerem so zidane druge hiše v okolici, da ohrani vas, oziroma mestni del okusno in enotno sliko. Iz zdravstvenih ozirov, pa tudi iz ozira na lepoto in okus je potrebno, da so hiša, hlevi in svinjaki ločeni.

Toliko torej o zunanosti naših domov, sedaj pa nekaj vrst o notranjosti, ki jo mnogo lažje same tako uredimo, da se bo vsak čutil pri nas takoj domačega.

Oprava po sobah bodi preprosta in prikupljiva. Današnji časi z neznosno draginjo prav za prav v tem oziru zelo blažilno vplivajo na razvoj lepotnega čuta. Malokdo si more privoščiti težko in drago, z bogatimi rezbarijami okrašeno opravo. Vsi moramo segati po preprostih, a solidnih opremah, ki pa lepotnemu čutu bolj ustrezajo in niso samo zato v sobi, da love prah in nam z vsakdanjim snaženjem nalagajo mnogo posla. Stare, od dedov podedovane mobilije naj bodo častitljiv inventar naših najboljših sob! Ne dajmo se z denarjem omamiti in ne prodajajmo jih zgovornim kupovalcem stari!

Kakšna oprava sodi v sobo? Odvisno je od tega, v kakšne namene sobo uporabljajš. V tem oziru torej ukazuje potreba. Toda način, kako posamezne predmete pohištva po sobi razpostaviti, to je stvar našega okusa in seveda tudi praktičnih razlogov. Postelje navadno ne postavljamo tik oken, pa tudi k peči ne. Mize ne prislanjamo k zidu, temveč stoji prosto. Visoke omare ne kaže postavljati poleg okna, ker bi nam zastrla svetlobo. Prirojen okus nam pove, da ni prav, če so stoli postavljeni v vrstah ob steni, in tudi ne, če je v eni sobi več omar iste vrste. Pravtako vemo, da ne smejo slike po stenah viseti v enoličnih vrstah. Seveda je zopet stvar našega okusa, se bomo li odločile za veliko ali malo število slik. (O vrednosti in resnični lepoti slik pa pozneje!)

K barvi sobne oprave je treba izbrati primerne zastore, prte, pregrinjala za postelje in preproge, ako jih sploh hočemo imeti. Temna sobna oprava zahteva svetlo dopolnilo v ravno naštetih predmetih, ki jih navadno izberemo po lahkih, prozornih čipkastih vzorcih. Če je pa oprava svetla, naj bodo dopolnilni okraski temnejši ali pa tudi svetli, toda v polnih barvah. Na primer: k čisto beli opravi sodi modro, roza, rumeno ali svedlo zeleno okrasje. — Ako imamo zelo veliko sobo, ki je prav radi tega videti prazna in neprijazna, postavimo tu pa tam nekaj rumenega, n. pr. sliko z rumeno risbo, rumeno škatljo, šopek rumenih cvetlic. To stopi zelo v ospredje in sobo na videz napolni.

Navadno kupimo garnituro za postelje in mizo že kar izgotovljeno v zeleni, rdeči, rjavi (drap), roza (fres) barvi s primerno polnitvijo. K temu je treba potem iskati primernih preprog. Te so ali prave perzijske ali le imitacije (posnemki) ali tudi iz linoleja, ki je zavoljo lahkega snaženja prav zelo priporočljiv. Poudarjam vseskozi primerne barve, torej ne nekaj zelenega, nekej rdečega, nekaj zopet rjavega, temveč vse v enotni barvi, da napravi miren vtis in se barve med seboj ne tepejo!

Poleg teh večjih reči spadajo v vsako sobo še nekatere podrobnosti, ki tudi pripomorejo do lepega, mirnega celotnega vtisa. Večkrat slišimo: ta miza zahteva tak prtiček, na to polico sodi taka vaza, na tej steni manjka taka slika. Kaj se to

pravi? S tem hočemo reči, da smo nekje na taki mizi videle tak prtiček, na polici tako vazo itd., da nam je ugajalo, in sedaj si želimo še tu kaj tacega. Tudi je mogoče, da smo samo čitale in nam je bilo všeč, ali da smo videle na razstavi, v izložbi ali kje drugje in smo si zapomnile. Iz tega je pa tudi razvidno, kam se nam je obrniti, da si okus še izpopolnimo.

Lepotni čut in zlasti čut za red morata vladati tudi pri opremljevanju kuhinje. Snažna, lepo urejena in primerno opremljena kuhinja, pravijo, je ogledalo vsake gospodinje. Najlepša je bela kuhinja, ki sicer zahteva od gospodinje mnogo pozornosti in pazljivosti, toda ravno taka kuhinja vadi gospodinjo v redu in snagi in ji vzgaja lepotni čut.

Kuhinjska posoda se dobi v raznih barvah in iz različnega materiala. Zadnje čase priporočajo posodo iz aluminija, češ da je trpežna, snažna in lepa.

Zelo praktično je, če so kuhinjske stene 1 m visoko ali še višje od tal barvane z oljnato barvo, da se lahko umivajo z lugom ali milnico in so trajno snažne.

Stvar okusa je tudi, če hoče gospodinja uporabljati v kuhinji stenske prtiče. Če se je zanje odločila, naj posluša ta le nasvet: Ne preveč prtičev in ne nepriemernih slik in izrezkov!

(Dalje.)

○○○○○○

NAŠA ORGANIZACIJA.

Na Marijanski kongres! — Vsem je znano, da se bo vršil v dnevih 7. in 8. sept. letos v Ljubljani prvi naš Marijanski kongres. Torej nas le še prav malo dni loči od njega. Naš narod se bo tiste dni nanovo daroval nebeški Kraljici in se nanovo ogrel za ljubezen do nje. Ostati moramo Marijini, če hočemo ostati Kristusovi. Ni nam bodočnosti, če ne v teh najsvetejših imenih! Zato pohitimo v najobilnejšem številu na Marijanski kongres! Kdor le količkaj more, naj ne ostane doma! V skupnosti je čudovita moč! Zlasti vabimo vse Vigrednice brez izjeme in posebej naše Orlice, da še v teh zadnjih dneh store vse za najčastnejšo udeležbo na Marijanskem kongresu. Orlicam in vsem Vigrednicam bodi udeležba na tem kongresu častna naloga! Pridite, da si poveste in dokažete: Marijine smo, njene hočemo ostati! *Oška P.*

Dekliški dan v Mariboru je potekel zares lepo in veličastno. Vnanji sijaj mu je dala izredno številna udeležba od strani štajerskih deklet, notranjo vrednost pa bogat spored nad vse lepih predavanj in prelepih načrtov za bodočnost. Število udeleženk se ceni na 6—7000. Kdor je gledal ogromno množico mladenk, kako so v natrpano polni veliki Gözovi dvorani vztrajno iz z razumevanjem sledile desetim predavanjem na en sam dan, ta je moral dobiti ali vsaj obnoviti vero v vstajenje slovenskega naroda, ki ima tako vrolo žensko mladino.

Ta mladina se je zbrala k zborovanjem iz dvojnega namena. V versko obnovitnem odseku si je hotela v dopoldanskih urah prvega dne nanovo prav živo predočiti naloge, ki jih ima do Boga, do sebe in do bližnjega kot mla-

dina katoliškega slovenskega ljudstva. V tem oseku so se vršila sledeča predavanja: 1. Versko-obnovitveno gibanje ženske mladine. 2. Versko-nravna samo-vzgoja. 3. Žena, družina in družba. 4. Dobrodelnost in žena. 5. Delo za versko zednjenje in slovenska mladina. V teh predavanjih je padlo obilo klenega zrnja v sprejemljiva dekliška srca, ki so obetalo Bogu novo zvestobo in se razvnela v ljubezni do res krščanskega, čednostnega življenja doma in v javnosti.

Popoldne je zboroval prosvetni odsek. Na tem zborovanju si je hotela naša mladina živo poklicati v spomin zavest, da je ona mladina kulturnega slovenskega ljudstva. Kulturni narod se udejstvuje na vseh poljih kulture, tudi zgolj svetne kulture — seveda kot katoliški narod vedno pod vidikom večnosti, v mejah božjih zakonov. To hoče tudi naša mladina. Predavanja v prosvetnem odseku se bite: 1. O nalogah ženske izobrazbe. 2. Sredstva ženske prosvete. 3. Telesna vzgoja žene. 4. Osebnost prosvetne delavke. 5. Slovenska ženska prosvetna organizacija. V teku naštetih predavanj so se mladenke prepričale, da je slovenskemu narodu nujno potrebno obilno in resno delo za duševno in telesno izobrazbo ženske mladine, in da je najboljša pot do tega cilja strumna dekliška krščanska organizacija.

Kar je zbrana mladina razmotrivala in si jemala k srcu na zborovanjih v dvorani, to je še isti dan tudi dejansko izvrševala — saj so bile cerkve oba dneva oblegane od udeleženk Dekliškega dne, ki so si iskale najbolj resnične

obnovitve v prejemanju sv. zakramentov.

Drugi dan — nedelja — je bil določen za manifestacijo. Dopoldne so se udeleženske zbrale na semeniškem vrtu k slovesni službi božji, kateri je sledilo slavnostno zborovanje. Vodilaga je vrlo dekle, Orlica, Micika Črček. Slavnostni govori so bili trije: 1. Žena — nositeljica narodnega preporoda. 2. Naloga ženske organizacije. 3. Verska

obnova družine. Drugi slavnostni govor je imela predsednica Orliške podzveze Minka Žirovnikova in ga Vigred spredaj prinaša. Z velikim navdušenjem se je ob poludne manifestacija zaključila.

Popoldne je bila v Gözovi dvorani svečana orliška akademija. Bila je gotovo ena najlepših, kar smo jih videli v času obstoja orliške organizacije.

Izid srenjskih tehničnih in organizatoričnih tekem članic v l. 1924.

Krožek	Doseglj. t.	Dosež. t.	%
Št. Vid nad Ljubljano	2150	2150	100—
Središče	1270	1263	99·45
Ljubljana-Krakovo			
Trnovo	830	807	97·23
Ljubljana-Sv. Peter	1300	1260	96·92
Smihel	1040	984	94·62
Ljubljana-Dijakinje	900	850	94·44
Vrhnika	1920	1788	93·13
Sv. Pavel pri Preboldu	1040	968	93·08
Stari trg pri Ložu	1720	1592	92·56
Maribor-Dijakinje	2310	2124	91·95
Zagorje	1670	1473	88·20
Verd	1700	1495	87·94
Sv. Križ pri Ljutomeru	1600	1396	87·25
Sv. Benedikt	180	156	86·64
Rakek	650	555	85·38
Žiri	1490	1262	84·70
Šmartno pri Slov. gr.	2050	1731	84·44
Horjul	1290	1061	82·25
Sv. Lovrenc na Poh.	1110	907	81·71
Sv. Tomaž pri Ormožu	1380	1116	80·87
Šmartno pri Litiji	1810	1443	79·72
Čadran-Oplotnica	1410	1106	78·44
Koroška Bela	1110	867	78·11
Gorje pri Bledu	1510	1166	77·22
Tržič	1040	792	76·15
Ljutomer	1200	912	76·
Železniki	2400	1815	75·63
Trata	1730	1300	75·14
Raka	1540	1143	74·22
Sv. Jurij ob Taboru	1040	768	73·85

Krožek	Doseglj. t.	Dosež. t.	%
Konjice	990	726	73·33
Višnja gora	1020	747	73·26
Sv. Jurij ob Ščavnici	1910	1393	72·93
Ježica	1190	856	71·93
Boh. Bela	950	664	69·89
Velke Lašče	1090	735	67·43
Cerknlca	2500	1684	67·36
Rimske Toplice	1040	698	67·12
Trebnje	1480	936	63·24
Vinica	520	312	60·—
Kranj	1550	925	59·68
Šmartno na Paki	1350	799	59·19
Šoštanj	1510	835	55·30
Sv. Helena	1040	560	53·85
Domžale	1350	634	46·96
Jesenice	1710	754	44·09
Sodražica	1160	490	42·24
Celje	1950	795	40·77
Moste	1300	530	40·77
Maribor	970	372	38·35
Šmartno pri Velenju	520	192	36·92
Petrovče	1360	477	35·07
Sv. Križ pri Kostanjevici	960	312	32·50
Hrušica	1280	363	28·36
Leskovec	1040	246	23·65
Dol. Logatec	840	184	21·90
Borovnica	1990	236	11·86
Sostro	1220	142	11·64
Mavčiče	1560	125	8·01
Št. Jernej	940	64	6·81
Dovje	1430	82	5·73

VPRAŠANJA IZ ŽIVLJENJA.

Kdo uči otroke lagati? (Konec.) Sami jih učimo tudi, če jim le nekoliko pokažemo pot do laži.

Poredna Ančka s polnimi, rdečimi ličeci, je bila v šoli celo dopoldne zelo nemirna in nepazljiva. Zato je bila zaprta. To je bil hud udarec za njo in vsled tega bi bila kmalu izjokala vse svoje solzice.

Ko pride domov in jo vidi mati vso objokano in žalostno, jo skrbno vpraša: „Ančka, te boli glavica? Vsa si nekam rdeča in vroča“. „Ne, mati, nič mi ni“, odgovori deklica. Mati pokliče še teto, staro izkušeno ženico. „Glejte, teta, kako je Ančka vsa vroča in rdeča! Da bi le ne bila vročinska! Kaj ne, otrok, da te boli glava?“ „Da mati, nekoliko me boli“, odvrne deklica. Položila je mati sicer popolnoma zdravo

Ančko v posteljo, ji skuhala nekaj dobrega, kar je Ančkinemu želodcu tako prijalo, in popoldne je ni pustila v šolo.

Na ta način je „skrbna“ mamica večkrat sama naredila Ančko bolno in mali porednici je bil tak bolezenski dopust nad vse všeč; saj ni bilo treba iti v šolo, doma tudi ni smela delati in povrh vsega se je njen želodček sladkal z raznimi dobrinami.

Pozneje je Ančka temeljito izrabila vsako priliko: sedaj jo je bolel želodček, sedaj zobje ali glava. Dekletce je raslo in se razvilo v nepopisno lažljivo, mehkužno, svojeglavno in leno dekle. Padalo je in se pogrezalo vedno globlje v greh . . . Njena sivolasa mamica pa je umirala od bolesti nad izgubljeno hčerko . . .

Zgledi ki sem jih navajala, dovolj jasno pričajo, da so v premnogh slučajih krivi starši sami, da otroci lažejo. Kakšne so posledice laži, smo tudi videli. Nesrečni so starši, nesrečni otroci. Ako želimo, da bi bili naši otroci, naši bratje in sestre pošteni, značajni, odkritosrčni in povsod spoštovani ljudje, bodimo nad vse vestne pri njihovi vzgoji. Zatrmo v njih vsako, tudi najmanjšo laž; saj pravi naš veliki pedagog Foerster: „Že majhna laž je v veliko škodo značaju; človeku odtegne neko dobrino, ki jo je težko dobiti nazaj.“ *Zofka Vivoda.*

Noša ali moda? Danes vedno bolj gine noša in namesto nje se vpeljava moda. Kaj je moda? To je nekaj takega, kar danes je, jutri že ni več. Kakor mehurček iz milnice narejen: lep se ti zdi zaenkrat, a veter naj pihne, pa ti izgine v nič. Potem šele vidiš, iz kako slabega materiala je bila narejena tista reč. Noša: to je pa nekaj stanovitnega, trpežnega. Ni samo lepa in slikovita, ampak ima v sebi jedro in moč, da preživi rodove in še daljnim potomcem ostane v čislu in spoštovanju. In zato bi nošo najlažje primerjal s poštenim dekletom, ki jo spoštujemo, najsi je mlada ali je v letih. Moda pa je kakor lahkoživka, ki jo svet obletava, dokler se je ne naveliča, potem pa jo zavrže in se ji roga . . . Moda je nestanovitna in se menjava kakor se menjava vrednost papirnatega denarja na borzi. Noša pa ima nekaj častitljivega na sebi. Navaja k spoštovanju do starih, dobrih časov. Moda je zunanji izraz tega, kar žensko dela sužnjo in ničemrnico. Je pa tudi ubož-

nostno spričevalo za žensko, kakor bi hotela reči: „Glej, moje telo je staro, zato potrebuje šivilje, da privabi še tega in onega v svojem septembru . . .“ Zato je moda današnjih dni prikojena tako, da nekaj zakriva, nekaj odkriva: zakriva starostne sledove, odkriva, kar bi sramežljivemu očesu imelo biti prikrito . . . Moda današnjih dni je več ali manj laž. Obrnila se bo v boljšo smer šele tedaj, kadar se bo človeštvo na splošno obrnilo k boljšemu. Zato je velika nedoslednost, da se žena ali dekle, ki je sicer poštena, da voditi od mode.

Ali mar sedanja moda izraža na zunaj tiste lepe lastnosti, ki žensko krase? Ali mar ne ravno nasprotno? Znak ženskega značaja je ljubkost in prisrčnost. Ti dve dušni lastnosti bi morala obleka na zunaj pokazati. Pa jih ne. Novodobna moda stori vse, da bi žensko prikazala kot neko bitje, ki je ustvarjeno, da naj služi moški razbrzdanosti. Bitje, ki ni da bi ga kdo smatral za resno (glej: frfotavo, binglja-joče, zgneteno in zverženo na njeni obleki . . .) Vrh tega je moda nekaj dragega in zapravljivega. Pol leta traja, potem mine, in obleka, ki bi se dala še nositi, mora med staro šaro. Kdo torej bogati od „mode“? Jud, ki blago izdeluje. In ker ve, da bo služilo blago kvečjemu pol leta, zato tudi blago po tem napravi. Lepo je zaenkrat, a zato tudi drago. Trpežno pa ni. Slovenska žena in dekle: ali se boš dala Judu za nos voditi? Bodi samostojna! Pusti modo in drži se noše!

P. P.

OD SRCA DO SRCA.

(POMENKI Z GOSPO SELMO.)

Zora. Iskreno pozdravljena v našem krogu! Prav, da si prišla, čim več nas je, tem prijetnejše nam bo. — „Kako se Vam naj predstavim? Po vnanjosti? Odkrijem Vam svoje srce, ki je polno ljubezni, čiste in jasne, ki hoče osrečevati vse. Da, vse hočem osrečevati, solnček hočem biti. A eno željo ima moj drobnri srček: ljubljen hoče biti . . . Povejte mi, ali je ta želja slaba, ničvredna?“ — Zakaj bi bila Tvoja želja slaba? Ako si Ti pripravljena nuditi svojo veliko, čisto in jasno ljubezen vsem, ima tudi Tvoje malo srčče čisto po naših človeških pojmih pravico do zopetne ljubezni. In bodi uverjena, da Ti je ne bo manjkalo nikoli in nikjer, pa veš zakaj ne? Ker je Tvoja ljubezen nesebična! Nisi je zahtevala najprej zase, nego si jo pripravljena prej dati, potem šele prejemati. In četudi včasih ne moreš nuditi resnične ljubezni, vselej in povsod pa lahko nudiš vsaj prijaznost. ako se le nekoliko vglobiš v razpoloženje svoje okolice. In tedaj bo Tvoje drobno srčče neodložljivo želelo le eno: da se daruje drugim v iskreni ljubezni. — Daj, piši mi kmalu, kako uspeva ta najlepša cvetka v božjem vrtu pod Tvojo oskrbo!

Rezika s Pohorja. Veš, kaj sem si mislila, ko sem čitala prvi del Tvojega pisma? Da bi

imela Rezika poleg domačega in poljskega dela tudi še kaj časa za druge! In moja želja je v drugem delu Tvojega pisma bila takoj uresničena. Saj mi poročáš o naravnost velikanskem delu, ki ga vršiš v krožku in pri gojenkah. „Razjasni se mi obraz, ko stopim v telovadnico . . . Kakor nepopisani listi so ta otroška srca, ki ležijo odprta pred menoj. Moja sveta dolžnost kot vaditeljice gojenk je, da vsadim v ta srca kal orlovske misli in orlovskega duha. In ta kal bo zrasla v močno drevo orlovskega prepričanja, ki ga noben, še tako močan vihar ne bo mogel izruvati.“ Preiskreno želim, da ta svoj načrt izvedeš Bogu v čast, drugim v korist, sebi v zadovoljstvo. Iskreno pozdravljena in spet piši!

Colnič življenja. Skušaj pri vseh težkočah, ki Ti jih pripravlja Tvoja prijateljica — ali jih ne vzameš nekoliko prehudo? — ohraniti nofranji mir. S tem se najgotoveje zavaruješ proti vsem morebitnim napadom in ne izrabljaš svojih moči, ki so Ti drugje mnogo potrebnejše. Ali si že kdaj mislila na to, da je preizkušnja z neodkrito prijateljico lahko Tebi v korist? Da lahko baš v teh razmerah krepko klešeš na izpopolnitvi lastnega značaja? Pomisli malo in piši, kje hočeva pričeti! — Bodi pa vedra in

vesela pri vsem! Prijaznost Ti vzame prav toliko časa kakor godrnjanje in vendar je prijaznost in veselje olje, ki ga vlivaš v kolesje svojega dela, puščoba in jeza pa je prava rja, ki utegne povzročiti, da se vse kolesje ustavi. Kmalu se zopet oglasi!

Večer. O kako lepo in prijetno razpoloženje je v Tvojem srcu! Zakaj naj bi se smejala Tvojemu drobnemu pisemcu? Saj je tako verna slika male sanjave Zofke. In to mi zagotavlja, da ni v Tebi nikake potvare, niti skrivnosti, taka si in nič drugačna. — Le to mi ni bilo všeč, da Ti je bilo na koncu žal, kar si napisala. Drugič moraš kar nadaljevati in povedati vse, vse! — To pač ni nikaka krivda, ako se zatečeš k pesniku in z njegovimi besedami poveš, čemur sama ne najdeš izraza! Kajne — in drugič se boš potrudila tudi za to? Saj za mamico treba izbirati besed, razume svojo malo do dna duše. — Le kmalu pridi z dolgim pismom! Lep pozdrav!

Astra. V prvi vrsti te iskreno zagotavljam svojega odkritosrčnega sočutja. Dokazala bi ti rada dejansko, da Ti hočem biti kakor sama želiš, sočutna prijateljica, dobra svetovalka in tolažnica. Poglejva najprej tvojo dobro in blago sestrico! Tvoje ljubeče, a sedaj osamljeno srce, kliče za njo: Zakaj si zaprla svojo čisto dušo v samoto samostanskega zidovja? Zakaj si mi odtegnila srce, polno sestriške ljubezni in dobrote? Zakaj si upihnila plamen mojega veselja, mladostnega poleta in ljubezni do dela? Ali bi ne bilo bolje, da bi kot dehteča cvetka rasla

nadalje tu med nami, meni in drugim v veselje? Saj si že napojena z božjo milostjo in ozarjena z božjo ljubeznijo, poganjala tu prve cvetove! Zakaj nisi ostala tu? — In jaz Ti odgovarjam v njenem imenu: Čista duša je nežna rastlinica, tako nežna, da jo mora božanska previdnost nebeškega Vrtnarja presaditi v prav posebno gredico svoje božje ljubezni, zakriti pred svetom, da jo prav nič ne moti v bujni rasti do popolnosti. Tam jo obseva žarko solnce ljubezni onega Boga, ki hoče imeti dušo-cvetko edino le sam, sam sedaj v času, da jo da nekdanj v večnosti nazaj z vsemi nebeškimi sadovi njim, ki so napravili to veselje njegovemu božjemu Srcu, da so srečni z njo vred večno. — Preddraga, in Ti hočeš kratiti s svojo žalostjo veselje nebeškemu Ženinu Tvoje sestrice? Ali zahtevaš nazaj, kar si mu že enkrat žrtvovala? Ali se hočeš odpovedati brezmejni sreči, ki Te čaka nekdanj ob zopetnem svidenju in večni združitvi? Pač vem, da se vsa narava protivi, a čuj: Gospodu podariti srce se pravi, v ljubezni objeti vse, kar Bog ljubi. Zato moramo vselej in povsod naša uboga, često krvaveča srca na stežaj odpreti vsem, naj vsakdo iz njih črpa ljubezni, kolikor hoče in se naslanja nanja, da ob tej opori stremi in raste kvišku. — Tvoje mesto, draga, je slej ko prej v krožku med sestrami! Našla boš pot iz svoje žalosti in samote zopet med nje, v nesebični ljubezni se bodo prižgale vnovič svetle luči za tvoje nadalnje delo. I jaz ti hočem pomagati z vsakdanjo molitvijo. Iskreno pozdravljena!

SESTRE SESTRAM.

Sv. Helena. — Naš krožek je bil ustanovljen pred dvema letoma. Velikega števila članic nima, ker je fara majhna. Pa saj število ni glavno. Naša mala četa pa skuša z vzornimi dekliškimi značaji odtehtati visoko število in noče šteti med take, o katerih se toži, da jih drži v organizaciji kroj, nastopi, zabave, sploh zunanost. Naj nam tudi nadalje bodo predvsem mar načela in sploh temelji, na katerih se je ustanovila naša lepa organizacija.

Sama kmetiška dekleta smo in vsakdanja dolžnost nas kliče v kuhinjo, na polje, v hlev. Ali kdor je videl naše Orlice dne 6. julija, s kakšno eleganco so izvajale gibe simbolične vaje „Slepčeva tožba“, bi jim tega ne prisodil. In kaj jim pripomore do te sposobnosti? Pred-

vsem vztrajnost pri telovadnih vajah in požrtvovalnost sestre načelnice. Toda lepi uspehi na telovadnem polju so le zunanji izraz notranje duševne in srčne izobrazbe, poguma in delavnosti, zlasti pa še velike složnosti in medsebojnega spoštovanja, iz katerega edino more izvirati resnična ljubezen do soester.

Sestre Orlice, širim domovine! Proč povsod iz naših vrst s sebičnostjo in zavistjo, ki izpodkopavata temelje in podirata dobre načrte! Značajna čednost naj odseva z vseh orliških dekliških obrazov! Orlica bodi vzor! Po poti zatajevanja in premagovanja, ki je v zvezi z mnogimi žrtvami, stopajmo pogumno do plemenitih ciljev! In Bog bo blagoslovil nas in naše delo! — Bog živi! *Bercetova.*

UREDNIŠKA MOLČEČNOST.

Lucija v Št. Vidu. — Vašo željo glede vzorcev za kroje sem predložil predsedstvu Orliške P., ki se je izjavila zoper Vaš predlog. To Vam na tem mestu naznanjam, pod „Sestre sestram“ pa Vaš dopis ne spada.

Marica B-tova. — Rad verjamem Vašemu zatrdilu: „Kar zapišem v pesmi, tudi v resnici

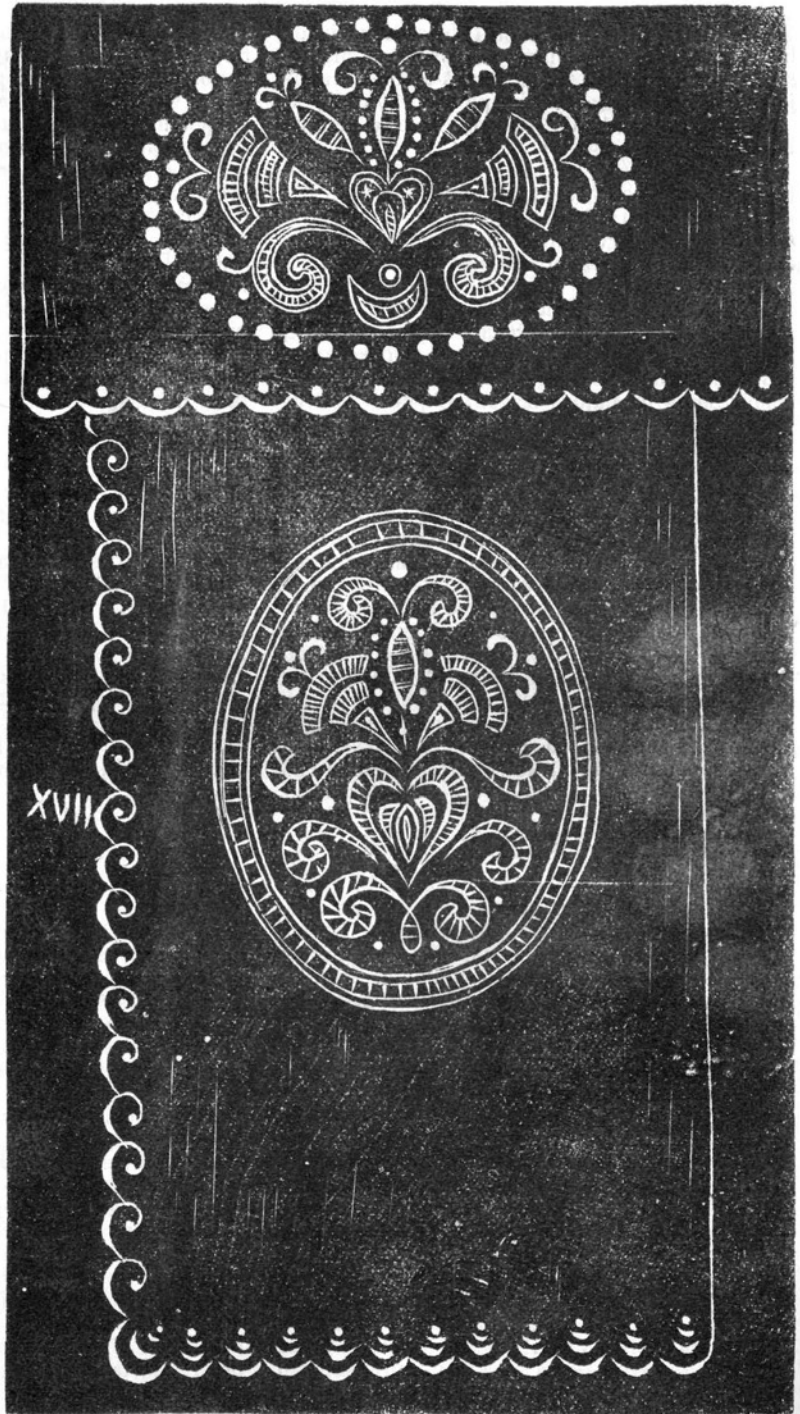
občutim“. Vendar poslani dve pesmi nikakor nista mojstersko delo. Pri pesmi že moramo zahtevati, da sta si vsebina in oblika kar moč v medsebojnem soglasju. Delajte dalje in učite se, morda se Vam posreči!

Colnič. — Vam bi veljalo skoraj isto kot Marici. V izražanju misli ste včasih

prav neokretna. Ne morem razumeti, kaj pravi črta vrsta sledeče kitice: Težko klasje se priklanja, žetve pričakuje; kot da k smrti mu pozvanja v dalji srpa se čuje. — O zadnji kitici naj pa sodijo tisti, ki se zanimajo za najino „Molčečnost“: „Težko klasje se priklanja, smrti pričakuje. Človek pa še vedno sanja, ko mladost se mu osuje“. — Učite se! Morda ne boste nikoli „velika“ pesnica, toda že to je mnogo vredno, če se s pesnikovanjem poglobite sama v sebe in se naučite iz globine svoje notranjosti zreti v prečudni svet okoli sebe! — Pa še pošljite — toda Vaš psevdonom!

ZA OČI IN ROKE.

XVII. Vzorec za zavese v angleškem vbo-
du (rišelje). — Slika
predstavlja dvokrilno
zaveso, gornji del si
mislimo pomaknjen na
sredo. Razume se, da
velja to tudi za eno-
krilno zaveso. Ker za-
hteva ta način vezenja
precejšnje izurjenosti
in časa ter potrpljenja,
se ga bo le malokate-
ra lotila. Dobe se pa
podobni in tudi dru-
gače izpeljani vzorci
za zavese tudi v raz-
nih drugih šivih. Pri-
pominjamo, da so na
sliki označeni le glavni
deli. Naravna velikost
je izpopolnjena še
z drugimi primernimi
okraski. Pri morebitni
naročitvi ne pozabite
navesti približne veli-
kosti.

Vigred izhaja po možnosti vsak mesec. List izdaja Orliška podzveza v Ljubljani — Uredništvo in upravn. v Ljud. domu. Za članice je list plačan s članarino, za druge stane 25 Din; če se naroči 15 izv. le 20 Din. Odg. urednica: Cilka Krekova. Tisk tiskarne Tiskovnega društva Kranj. 2883—24